

2008., str. 73–90) u kojemu je objelodanjen znanstveni rad Ive Kurelac pod naslovom *Dinko Zavorović, Faust Vrančić i Toma Suričević u svjetlu epistolarne razmjene*.

Iz navedenoga je jasno vidljivo da je produkcija djelatnika Odsjeka za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u proteklom desetljeću bila vrlo bogata i plodna, a svojim znanstvenim radom i dugogodišnjim istraživanjima objavljenima u pojedinim publikacijama i monografskim izdanjima djelatnici su ostavili vidljiv trag i značajan doprinos povijesnoj znanosti.

Ivica Zvonar

KNJIŽNICA ODSJEKA ZA POVIJESNE ZNANOSTI
ZAVODA ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI U ZAGREBU:
KRATAK PREGLED RAZVOJA (1948. – 2008.)

Knjižnica Odsjeka za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti osnovana je 1948. godine kao priručna knjižnica tadašnjeg Historijskog instituta JAZU, današnjeg Odsjeka za povijesne znanosti HAZU.¹ U skladu s tim izgrađivan je knjižni fond koji je ponajprije imao za cilj pružati potporu znanstvenicima pri istraživanju i radu. “U tu svrhu je nabavljena biblioteka prof. Jovana Radonića iz Beograda sa oko 2.000 djela, prvenstveno Hungarica, a zatim Serbica. Daljim nabavama uvećana je priručna biblioteka na 3.418 svezaka (...)”² Ubrzo nakon osnutka, koncem 1948., knjižnica je “imala 5.027 djela u 8.907 svezaka”, a nastala je “otkupom cijelih biblioteka, primanjem kolekcija Akademijinih izdanja i nabavama u knjižarama i antikvarijatima”, dok je dio publikacija, “665 djela” dobiven od “KOMZE”³, odnosno od “komiteta za raspodjelu konfisciranih knjiga”⁴. Tako knjižnica Odsjeka u svojem fondu ima nekoliko većih zbirki, poput ostavštine Jovana Radonića i Vladimira Koščaka, te dio duplikata iz ostavštine Ante Trumbića, kao i nešto publikacija koje su bile vlasništvo Ferde Šišića i Frana Gundruma. Također, u knjižnici vrijednu građu čine pokloni Vladimira Mošina, Georgija Ostrogorskog, Josipa Hamma, Seida Traljčića i drugih poznatih znanstvenika i intelektualaca. Niz raznovrsnih i korisnih publikacija knjižnici Odsjeka darovala je Uprava HAZU i Akademijina središnja knjižnica, Etnografski muzej iz Zagreba, Državni arhiv u Zagrebu, Filozofski fakultet iz Skoplja i dr. Važno je napomenuti da knjižnica Odsjeka u svojem fondu čuva

¹ *Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* (dalje: *Ljetopis JAZU*): za godine 1946. – 1948., sv. 54, Zagreb 1949., str. 85.

² Na ist. mj.

³ *Ljetopis JAZU*: za godine 1949. – 1950., sv. 56, Zagreb 1952., str. 25.

⁴ Usp. Inventarnu knjigu knjižnice Odsjeka za razdoblje 1948. – 1955.

i nekoliko naslova iz 18. stoljeća⁵ te lijep broj vrijednih knjiga i časopisa iz razdoblja 19. i prvih desetljeća 20 stoljeća.

Godine 1950. knjižnica je imala “7.302 knjige u 12.068 svezaka”, a tada je, prema podacima iz Izvještaja o radu, “završeno (...) i katalogiziranje biblioteke”.⁶ Abecedni katalog bio je izrađivan pisaćim strojem na listićima, dok je mjesni katalog napravljen na listovima A4 formata. Knjižna građa klasificirana je prema tematskim skupinama,⁷ a signirana je na primjeni tekućeg broja.

Već u prvim godinama po osnutku knjižnice u sklopu nabave novih publikacija bila je “velika pažnja posvećena stranim časopisima”, a vršena je i “revizija inventara i kataloga”.⁸ Od osnutka knjižnice kao “kanc. referent na dužnosti bibliotekara” radila je gospođa Mira Golubić.⁹ Premda je knjižnica prvenstveno bila namijenjena za rad zaposlenih u Akademiji, zabilježeno je da su se ubrzo po njezinu utemeljenju njome “služili vanjski posjetnici i ustanove iz Zagreba i drugih mjesta”.¹⁰ Primjerice, u knjižnici je 1953. godine bilo “486 čitača”.¹¹

Putem knjižnice vršila se razmjena *Zbornika Historijskog instituta Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* (danas *Zbornika Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*) sa srodnim ustanovama u zemlji i inozemstvu, pa je tako ostalo zabilježeno da je 1955. *Zbornik* bio odaslan u “72 ustanove, od toga 40 u inozemstvu”.¹²

U Akademijinju Izvještaju o radu za 1956. godinu u svezi knjižnice stoji: “Za Biblioteku Instituta nabavljeno je 350 knjiga i 112 časopisa (48 iz inozemstva i 64 domaća).

⁵ Primjerice u fondu knjižnice čuvaju se knjige: Philipp Reinhard Vitriarius, *Magnus Hugo Grotius in Vitriario parvus sive Institutiones juris naturae et gentium ad methodum Hugonis Grotii. Philippo Reinhardo Vitriario Jcto & antecessore compendiose ac nervose conscriptae, singulari studio & opera Francisci Spener Oberehenhemensis alsatae & c. cum authentico exemplari grotiano collatae, Norimbergæ ; & Lipsiae : Prostat apud Georgium Lehmannum, Bibliopol. Vienstensem., 1726. Zatim djelo Jacob Brucker, *Iacobi Bruckeri ... Institutiones historiae philosophicae vsui academicae iuuentutis adornatae. Denuo perlustravit et ad nostra tempora continuavit Fridericus Gottlob Born, Lipsiae, 1790.*, te Hugo Grotius, *Hugonis Grotii de jure belli ac pacis libri tres in quibus jus naturae et gentium, item juris publici praecipua explicantur. Cum annotatis auctoris eiusdemque Dissertatione de mari libero; ... nec non Jo. Fr. Gronovii v.c. notis in totum opus de jure belli ac pacis. Ex altera recensione Joannis Barbeyracii, ... Cum notulis ejusdem nunc auctioribus, ... Tomus II., IV., V., Lausannae : Sumptibus Marci-Michaelis Bousquet sociorum, 1758 – 1759.**

⁶ *Ljetopis JAZU: za godine 1951. – 1952.*, sv. 58, Zagreb 1953., str. 37.

⁷ Tematske skupine su: A – *Povijest prostora južne i jugoistočne Europe*; B – *Povijest prostora Austrije i Mađarske*; C – *Opća povijest*; D – *Slaveni*; E – *Pravo, ekonomija, filozofija, sociologija*; F – *Filologija, paleografija, bibliografija*; I – *Knjige većeg formata*; K – *Umjetnost i kultura*; L – *Leksikoni, rječnici, gramatike, enciklopedije i atlas*; M – *Miscellanea*; P – *Periodika*; R – *Rariteti i 4° velike knjige* (taj dio građe prilično je brzo nakon osnutka knjižnice Odsjeka bio predan u Arhiv Hrvatske akademije); ZK – *donacija iz kućne knjižnice prof. dr. Vladimira Koščaka*.

⁸ *Ljetopis JAZU: za godine 1951. – 1952.*, sv. 60, Zagreb 1955., str. 39.

⁹ *Ljetopis JAZU: za godinu 1954.*, sv. 61, Zagreb 1956., str. 44. Gospođa Golubić je u knjižnici Odsjeka radila do odlaska u mirovinu sredinom 70-ih godina 20. stoljeća.

¹⁰ *Ljetopis JAZU: za godine 1951. – 1952.*, sv. 60, Zagreb 1955., str. 39.

¹¹ *Ljetopis JAZU: za godinu 1954.*, sv. 61, Zagreb 1956., str. 46.

¹² *Ljetopis JAZU: za godinu 1956.*, sv. 63, Zagreb 1959., str. 36.

Od toga 72 časopisa primaju se u zamjenu za Zbornik Instituta. U toku ove godine izvršeno je revidiranje broja bibliotekarskih jedinica u smislu 'Pravilnika'. Prema ranijim podacima biblioteka je raspolagala sa 15.260 svezaka; nakon grupiranja po bibliotekarskim jedinicama ima 9.199 tomova knjiga i 354 naslova periodika".¹³

Izveštaji o radu knjižnice od konca 50-ih do konca 60-ih godina 20. st. bili su vrlo precizni, pa se tako primjerice prema onome iz 1959. dobiva pregledan uvid u knjižnično poslovanje. Naime, knjižnica je te godine nabavila "ukupno 617 svezaka prinove, i to 379 sv. knjiga (110 sv. kupovinom, 170 zamjenom i 37 poklonom)", a u svojem fondu imala je "13980 svezaka (knjiga i brošura 10220, časopisa 3760 sv., odnosno 421 naslov)".¹⁴ Korisnici su posudili "919 naslova", a razmjena je vršena "sa 129 naučnih ustanova; od toga 55 u zemlji i 74 u inozemstvu".¹⁵

U velikom broju *Ljetopisa JAZU* koji su tiskani od početka 70-ih pa sve do 1979. najčešće nema nikakvih vijesti o knjižnici Odsjeka.¹⁶ No ipak u svesku objavljenom za 1973. i 1974. stoji da je knjižnica Odsjeka 1972. godine primila 309 knjiga i 213 svezaka časopisa, a vršila je razmjenu sa 185 ustanova. Koncem godine imala je u fondu 22.639 sv., i "bila je cijele godine otvorena i za znanstvene radnike drugih ustanova, kao i za studente".¹⁷ I u izvještaju za 1975. spomenuto je da je prethodne godine knjižnica primila 393 sv., a imala je u fondu "ukupno 24.234 sveska",¹⁸ dok se u sv. 81. objavljenom 1979. za godinu 1977., u izvještaju koji je napisala Rajka Modrić, u to vrijeme zaposlena u knjižnici, kratko navodi: "Knjižnica je bila otvorena za čitače. Povećao se fundus knjižnice zamjenom, kupnjom i poklonima. Djelomično je izvršen i pregled knjižničkog fonda. Krajem godine bilo je u knjižnici 25.291 svezaka (naslova)."¹⁹

U svescima *Ljetopisa JAZU* objavljivanim 80-ih godina 20. stoljeća u izvještajima o radu knjižnice, koje je dijelom potpisivala R. Modrić, ponavljala se kratka opća formulacija "da se u knjižnici obavlja redovita djelatnost poput inventariziranja, katalogiziranja, nabave, posudbe i zamjene publikacija, te se vrši korespondencija i šalju izvještaji nadležnim ustanovama, a *Zbornik* se šalje u ustanove u zemlji i inozemstvu".²⁰ No 80-ih godina su u knjižnici Odsjeka povremeno na ispomoći radili studenti povijesti, a "u okviru stručne prakse učenika usmjerenog obrazovanja" s radom i poslovima u knjižnici bili su upoznavani učenici srednjih škola. Također, zabilježeno je da su tadašnji asistenti Nenad Moaćanin i Vesna Tudjina zajedno s Rajkom Modrić izvršili "reviziju dijela knjižnog fonda", te je bio izrađen "opširan ela-

¹³ *Ljetopis JAZU*: za godinu 1957., sv. 64, Zagreb 1960., str. 39.

¹⁴ *Ljetopis JAZU*: za godinu 1960., sv. 67, Zagreb 1963., str. 63–64.

¹⁵ Isto, str. 64. Također, prilično precizan uvid u rad knjižnice daju i daljnji brojevi *Ljetopisa JAZU*. Npr. usp. sv. 68 (1963), 69 (1963), 70 (1964), 73 (1969).

¹⁶ Npr. usp. *Ljetopis JAZU*, sv. 74 (1970), 75 (1971), 76 (1972), 77 (1973), 80 (1979).

¹⁷ *Ljetopis JAZU*: za godine 1973. – 1974., sv. 78, Zagreb 1978., str. 78.

¹⁸ *Ljetopis JAZU*: za godinu 1975., sv. 79, Zagreb 1979., str. 71.

¹⁹ *Ljetopis JAZU*: za godinu 1977., sv. 81, Zagreb 1979., str. 79.

²⁰ Npr. usp. *Ljetopis JAZU*, sv. 83 (1980), 84 (1981), 85 (1982), 86 (1983), 89 (1985).

borat o knjižnici”.²¹ Godine 1983. u knjižnici je, prema izvještaju Dore Bošnjaković, bila izrađena “kartoteka zamjene, nabavljeni i sređeni kataložni ormar, te abecedna i stručna kartoteka, izvršen novi razmještaj knjiga, povećana zamjena», a fond je brojio «oko 35.000 knjiga i časopisa”.²² No već sljedeće godine konstatirano je da knjižnica “nije imala potrebnog službenika bibliotekara u stalnom radnom odnosu”.²³ Unatoč nedostatku stalnog i stručnog knjižničara u tom razdoblju, povremeno su asistenti Odsjeka Jadranka Neralić, Lovorka Šimić i drugi, koji nisu bili knjižničari po struci, obavljali poslove poput inventariziranja nove građe, izrade abecednog kataloga i revizije dijela fonda, kao i zamjenu publikacija, rad s korisnicima te slanje izvješća odgovarajućim ustanovama.²⁴

U svescima *Ljetopisa Hrvatske akademije* objavljenim tijekom 90-ih godina 20. stoljeća u nepotpisanim izvještaju o radu knjižnice najčešće se, kao i 80-ih, ponavlja kratka opća formulacija” da se u knjižnici obavlja redovita djelatnost poput nabave knjiga i časopisa, izrade kataloga, redovite zamjena publikacija, rada s korisnicima, te se vrši korespondencija i šalju izvještaji nadležnim ustanovama, a *Zbornik* se šalje u ustanove u zemlji i inozemstvu”. Dijelove tog posla u navedenom razdoblju obavljale su, jer stalno zaposlenog knjižničara nije bilo, asistentice Jadranka Neralić i Jasna Marković, kratko student Ivica Peh, a povremeno i tajnica Erika Škalabrin te službenica Ana Šmintić i drugi djelatnici Odsjeka.²⁵ U tom je kontekstu 1998. konstatirano da je “rad u knjižnici Odsjeka (je) znatno otežan jer nedostaje redoviti bibliotekar koji bi bio zadužen za stalnu brigu oko vođenja bibliotekarskih poslova”.²⁶

Od veljače 1999. u knjižnici Odsjeka radi viši knjižničar dr. sc. Ivica Zvonar, koji je ujedno i prvi zaposleni stručni knjižničar u dosadašnjoj povijesti knjižnice Odsjeka.²⁷ Za vrijeme njegova izbivanja zbog odsluženja vojnog roka, nekoliko mjeseci, koncem 1999. i u prvoj polovini 2000. godine, na zamjeni je radila knjižničarka mr. sc. Jasna Lay Rukavina.

Dr. Ivica Zvonar započeo je izrađivati računalni katalog knjižnice u LT EKO programu za obradu dokumentacije (Lab-Tera Zagreb, verzija : / LT EKO program V14.g)²⁸ uz korištenje važećeg hrvatskog Pravilnika i priručnika Eve Verone i UNI-

²¹ *Ljetopis JAZU*: za godinu 1980., sv. 84, Zagreb 1981., str. 175. Nažalost, spomenuti elaborat nisam imao priliku vidjeti.

²² *Ljetopis JAZU*: za godinu 1983., sv. 87, Zagreb 1984., str. 185.

²³ *Ljetopis JAZU*: za godinu 1984., sv. 88, Zagreb 1985., str. 216.

²⁴ Npr. usp. *Ljetopis JAZU*: za godinu 1986., sv. 90 (1987), str. 270, sv. 91 (1988), str. 214, sv. 92 (1989), str. 233–234.

²⁵ Npr. usp. *Ljetopis JAZU*, sv. 94 (1991), odnosno *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* (dalje: *Ljetopis HAZU*), 95 (1992), 96 (1993), 97 (1994), 98 (1995), 99 (1996), 100 (1997), 101 (1998).

²⁶ *Ljetopis Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*: za godinu 1998., sv. 102 (1999), str. 231.

²⁷ Od tog vremena redovito se u *Ljetopisu HAZU* objavljuje skraćeni, ali pregledni godišnji izvještaj o radu knjižnice Odsjeka.

²⁸ Program je baziran na UNIMARC formatu za strojno čitljivo katalogiziranje bibliografskih podataka, ISO 2788 i ISO 5964 standardima za izgradnju jednojezičnih i višejezičnih tezaurusa te ISO 2709 standardu za razmjenu podataka. Realiziran je kao Windows sučelje prema Unescovoj CDS/ISIS bazi

MARC-a, a za sadržajnu obradu primjenjuje se Univerzalna decimalna klasifikacija. U svojem dosadašnjem radu dr. Zvonar je uz pomoć službenice Marice Knežević izvršio reviziju cjelokupne monografske građe i najvećeg dijela periodičkih publikacija,²⁹ zamijenio je dio dotrajalih kataložnih kartica te otklonio uočene pogreške koje su učinjene u dotadašnjem knjižničnom poslovanju. Radi zaštite knjižne građe, godišnje se na uvez, u skladu s mogućnostima knjigovežnice Akademije, upućuje određeni broj svezaka³⁰, a dio građe preventivno se štitićuje odgovarajućim reparaturnim trakama.

Danas cjelokupni fond knjižnice Odsjeka obuhvaća oko 40.000 svezaka knjiga i časopisa.³¹ Fond periodike broji 857 naslova, a knjižnica pretplatom, uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, dobiva 5 naslova stranih časopisa³² te također pretplatom, ali uz potporu Akademije, 8 naslova stranih časopisa³³. On-line katalog knjižnice dostupan je na mrežnim stranicama Hrvatske akademije, i konstantno se nadopunjava i ažurira.³⁴ Uz to, pretplatom Akademije osiguran je on-line pristup bazi *International Medieval Bibliography*, te EBSCO i ABHLO bazama. Knjižnica je svakoga radnoga dana otvorena za korisnike, a fond se većim dijelom može koristiti u čitaonici koja raspolaže s 12 čitateljskih mjesta. U prosjeku se godišnje uslugama knjižnice koristi oko 430 korisnika. Osim toga, treba ovdje spomenuti da su se u prostorijama knjižnice Odsjeka povremeno održavali seminari

---

podataka uz pomoć (na Internetu dostupne) ISIS_DLL programske podrške Unescova partnera BIREME, Sao Paulo (Brazil) i Borlandova programskog jezika Delphi.

²⁹ Zbog neprikladnog smještaja dijela periodike u kutijama na tavanu i hodnicima, ne može se trenutno izvršiti revizija cjelokupne periodike. Naime, u nekim prijašnjim razdobljima dio časopisa koje korisnici nisu tražili bio je, zbog nedostatka smještajnih kapaciteta, izmješten kako bi se osigurao prostor za priliv druge knjižne građe.

³⁰ Otprilike u rasponu od 20 do 40 svezaka knjiga ili časopisa.

³¹ Na temelju revizije monografskih i dijela periodičkih publikacija utvrđeno je da postoji određeni nesklad između podataka koji se nalaze u inventarnim knjigama i podataka dobivenih revizijom i pregledom građe na policama. Naime, ukupni fond knjižnice Odsjeka prema inventarnim knjigama broji 42.279 sv. (na dan 14.3.2007.). Monografska građa prema inventarnim knjigama broji ukupno 19.418 sv., ali prema nalazima revizije, koja pokazuje stvarno stanje na policama, knjiga ima 15.828 sv. (razlika je 3.590 sv.). Periodičke publikacije prema inventarnim knjigama broje ukupno 22.861 sv. Zbog nemogućnosti izvršenja revizije cjelokupne periodike, ne može se trenutno reći je li taj broj točan.

³² Riječ je o časopisima: *Byzantion : Revue internationale des etudes byzantines*, *Cahiers de civilisation médiévale : CCM* ; *Xe-Xe siecles, Histoire, Économie et Société*, *Rivista di diritto agrario : organo dell'Istituto di diritto agrario internaz. e comparato-Firenze*, *Historische Zeitschrift*. No, nažalost, brojevi ne stižu baš redovito.

³³ Riječ je o sljedećim naslovima: *The Catholic historical review* (Print+Online), *Medieval studies*, *Medievalia et Humanistica : studies in Medieval and Renaissance Culture*, *Quaderni storici*, *Rivista di storia economica*, *Studies in church history*, *Die Welt der Slaven : Internationale Halbjahresschrift für Slavistik*, i *Zeitschrift für Agrargeschichte und Agrarsociologie : ZAA*. No, nažalost, brojevi ne stižu baš redovito, pa je često potrebno vršiti reklamacije dobavljačima.

³⁴ Cjelokupni fond periodike dostupan je i pretraživ preko on-line kataloga, a od monografskih publikacija dostupno je za pretraživanje nešto više od 1/3 fonda.

i stručni tečajevi iz paleografije³⁵ te promocije *Zbornika Odsjeka*. Također, knjižnica u skladu s dobrom praksom iz ranijih razdoblja održava stalnu razmjenu publikacija s brojnim ustanovama u Hrvatskoj (ukupno 111) te u inozemstvu (ukupno 185).

Vrijedno je napomenuti da je od sredine 2003. do 2005. godine knjižnica Odsjeka bila uključena u rad na projektu "Sustav znanstvenih informacija - podsustav Humanistika". Zahvaljujući tome dobiveno je novo računalo za rad, pa su u knjižnici od siječnja do svibnja 2004. u radu na katalogizaciji monografskih publikacija sudjelovale Deana Gulišija i Kristina Pavlović, studentice knjižničarstva s Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Za kvalitetniji rad knjižnice Odsjeka neophodno je potrebno proširiti radni prostor i nabaviti nove police, jer mjesta za smještaj nove građe više nema. Također, s obzirom na veličinu i značaj fonda, trebalo bi zaposliti jednog pomoćnog knjižničara. Na molbu upravitelja Odsjeka dr. sc. Ante Gulina upućenu Upravi Hrvatske akademije radi dodjele, dijela prostorâ koji su ostali slobodni nakon preseljenja Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, dobiven je pozitivan odgovor. No postojeći prostor nije u sadašnjem stanju upotrebljiv i knjižnica se njime ne može koristiti, zato što je prije preseljenja dijela fonda potrebno izvršiti adaptaciju prostora. Vjerojatno će se u budućnosti riješiti problemi oko smještaja građe, jer oni u velikoj mjeri opterećuju trenutni rad i koče daljnji razvoj ove vrijedne specijalne znanstvene knjižnice.

Zoran Ladić, Tihana Luetić

ZBORNİK ODSJEKA ZA POVIJESNE ZNANOSTI
ZAVODA ZA POVIJESNE I DRUŠTVENE ZNANOSTI
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI, VOL. 17–25
(1999. – 2007.)

Prije desetak godina u 17. svesku *Zbornika Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, tiskanom 1999. godine, ukratko je izložena analiza uredničke strategije i sadržaja prvih šesnaest svezaka ovog časopisa čiji je prvi broj objelodanjen daleke 1954. godine.³⁶ Tada je istaknuto da je u *Zborniku* tijekom prvih 45 godina izlaženja tiskan velik broj značajnih povijesnih studija u kojima su obrađivane teme iz raznih vremenskih razdoblja, od srednjovjekovne do suvremene povijesti. Također je naglašeno da je izbor tema koje su tadašnji povjesničari objavljivali u *Zborniku* u priličnoj mjeri bio određen tadaš-

---

³⁵ Npr. usp. *Ljetopis JAZU*, sv. 66 (1962), 70 (1964), 88 (1985).

³⁶ Vidi: Zoran Ladić, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, u: *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU u Zagrebu*, vol. 17, Zagreb 1999., str. 188–192.